# Удовлетворяване на кредитор чрез възлагане на имущество срещу вземане

Пандемията от COVID-19 през 2020 г. и растящата в световен мащаб, инфлация, допринасят за затрудненията на търговците и увеличаването случаите на изпадане в неплатежоспособност и откриване на все по-голям брой производства по несъстоятелност. Тези обстоятелства увеличават и интереса на добросъвестния контрагент за защита на правата си с цел удовлетворяване на своите вземания от имуществото на неплатежоспособния търговец. Една от възможностите за това е възлагане на имущество срещу взеаме на кредитора.

При открито производство по несъстоятелност, в Търговския закон (ТЗ) е предвидена възможност за кредитора да се удовлетвори чрез възлагане на имущество срещу вземане. В този случай синдикът възлага имущество от масата на несъстоятелността на кредитора, а продажната цена на това вземане се прихваща с вземането на кредитора и намалява същото частично или изцяло в зависимост от неговата стойност.

В преобладаващите случаи, при които кредитор се възползва от възможността за възлагане на имущество срещу вземане, същият разполага и с привилегия – учредени в негова полза залог, ипотека или друго обезпечение върху имущество, собственост на обявения в несъстоятелност, търговец. В изготвеното разпределение се посочва каква част от дължимата цена кредиторът, определен за купувач следва да внесе за изплащане на вземанията на другите кредитори и каква стойност е прихванатa с размера на вземането му.

Определеният за купувач кредитор е длъжен в 7-дневен срок от влизане в сила на сметката за разпределение да внесе сумите, необходими за изплащане на вземанията на други кредитори, ако има такива съгласно изготвената сметка. Ако няма други кредитори на несъстоятелния длъжник купувачът внася сумата, с която стойността на продадената вещ надминава стойността на вземането на купувача.

Законовата възможност е все по-често приложима в практиката от страна на кредитори със сфера на дейност, еднаква с тази на несъстоятелния длъжник.

Честа хипотеза в случай на привилегировано вземане е титулярът на това вземане да извърши цесия с търговец със сфера на дейност, подобна на търговеца в несъстоятелност, като по този начин интересът на купувача е в най-голяма степен удовлетворен – намалява се вземането му едновременно с получаването на вещ, необходима за търговската му дейност.

В практиката преобладават и цесии с дружества, изкупуващи вземания, които

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

придобивайки качеството на кредитор с учредена привилегия удовлетворяват вземането чрез възлагане на имущество и извършват последващи продажби на придобитото в производството по несъстоятелност, имущество.

Същата възможност за кредитора/взискателя е предвидена и в Гражданския процесуален кодекс (ГПК) при образувано изпълнително производство срещу длъжник. В този случай взискателят, на който е възложена вещта, може да прихване от дължимото си вземане срещу стойността ѝ. Взискателят не заплаща стойността на вещта, а я приспада с намаляване на вземането си по съразмерност – изцяло или частично.

Също така за взискателя-участник в проданта, се прилага общата разпоредба, а именно няма задължение да внасе задатък за участие в проданта в случай че размерът на вземането му надвишава размер на законовоопределеният задатък (10% от определената начална цена на продаваната вещ).

В ГПК е предвиден и допълнителен способ за удовлетворяване на кредитора/взискателя чрез възлагане от страна на съдебния изпълнител на вземането за събирането му или вместо плащане. Този способ е приложим по отношения на вземания на длъжника или за движими вещи, негова собственост.

При възлагане на събирането на вземането, взискателят, на когото е възложено не придобива вземането, а единствено съдебният изпълнител го овластява с правото да го събере. В този случай за образувалия делото взискател е законова привилегия да му се възложи вземането. Единствено ако първоначалният взискател откаже, събирането на вземането може да се възложи на друг взискател, който следва да го заяви изрично.

При даването вместо плащане взискателят става титуляр на мястото на длъжника на правото на вземането му от трети лица. В този случай не съществува предпочитателната привилегия на първоначалния взискател, описана по-горе при възлагане на събиране на вземането.

Предвидените способи придобиват все повече практика в производствата по несъстоятелност и в изпълнителните производства, и са удобен инструмент за кредиторите при труднопродаваемо имущество или трудносъбираеми вземания.

CR legal DL 2018. Всички права запазени.